

Kop Zapadni Kostolac traži odluku do 2027.

Istraživački izveštaj za Poslovno udruženje privrednika Braničevskog okruga · stanje na dan 27. septembra 2026.

Kako je dokument nastao. Ovo je **UPB AI analiza**: tekst je sastavila veštačka inteligencija (Claude) 27. 9. 2026. na osnovu javno dostupnih izvora koje navodi uz svaki broj, po nalogu udruženja – nije ga pisao čovek. Objavljen je da bi svako mogao da proveri brojeve i izvore; **nije usvojen stav udruženja** dok ga organi udruženja ne razmotre, a greške i dopune se primaju na office@udruzenjeprivrednika.rs.

Izveštaj je radni materijal za Upravni odbor udruženja. Svaki broj nosi izvor i datum. Gde se izvori razlikuju, razlika je prikazana u tabeli i predloženo je koju brojku udruženje koristi. Izjave sa sastanka sa Gradskom upravom od 22. septembra 2026. citirane su kao *interni zapisnik sa sastanka 22. 9. 2026, neoveren* – one nisu javne i ne mogu se navoditi kao javne izjave. Nalazi (ono što je dokumentovano) razdvojeni su od pitanja (ono što brojevi nagoveštavaju, a uredno objašnjenje nije isključeno). Izveštaj se obraća institucijama – Vladi, Ministarstvu rudarstva i energetike, EPS-u i Gradu – a ne strankama, i nigde ne navodi stranačku pripadnost bilo koga.

1. Rezime

„Projekat Dubravica“ je u svim aktima **površinski kop „Zapadni Kostolac“**: 55,3 km² između ušća Velike Morave i Dunava, **~280 Mt overenih eksploatacionih rezervi**, kop projektovan na **190 Mt za 31 godinu**, Dubravica (808 stanovnika) seli se u celosti. Na dan 27. 9. 2026. projekat je **nacrt**: PPPPN je prošao javni uvid i sednicu (1. 4. 2026), ali uredba Vlade nije objavljena, javni interes nije utvrđen, rudarska odobrenja i investiciona odluka EPS-a ne postoje; EPS-ov rukovodilac projekta je jula 2025. rekao „50-50“. Rokovi su od 2021. klizili za oko tri godine (ugalj 2028 → 2031); EPS kaže da Drmno traje **do 2037**, prvi bager odlazi **početkom 2033**. Faza 1 (3 Mt/god, do 2037) ne hrani kostolačke blokove; tek faza 2 (8 Mt) – pa plan radi jedino ako se **uredba donese 2026–2027, eksproprijacija počne 2027, a investiciona odluka padne do 2027–2028**. Radljevo je od plana do kontinuiranog uglja trajalo ~17 godina. Ulog za Požarevac je proverljiv: **887,9 mln din (17,0 %) prihoda grada 2025**. od rente i naknade za emisije, sa zaradama Kostolčana **~26 %**; **7,19 TWh ≈ 21 % struje Srbije, 1.360 MW, ~5.500 zaposlenih** u EPS-ovom lancu. Iza tih 5.500 radnih mesta stoji, po proceni udruženja sa navedenim pretpostavkama, **reda 20.000 ljudi** koji od njih žive – svaki treći stanovnik grada; bez kopa i bez zamene, iz grada nestaje 13 milijardi dinara zarada godišnje i budžet gubi svaki četvrti dinar, a Bor i Majdanpek pokazuju šta sledi: grad se prazni (4.6). Brojke sa sastanka 22. 9. 2026. (6.500 i 18.000 ljudi, 1.450 MW, 25 %, „500 miliona“) nisu potvrđene i ne koriste se bez izvora. Pošten stav priznaje i drugu stranu: usvojeni dokumenti Srbije i EU vode ka nuli uglja 2050, CBAM je od 1. 1. 2026. ugasio izvoz u EU, Nacrt sam priznaje mogući uticaj na izvorište Jagodica, cena preseljenja nikad nije saopštena. Predlog: javni dokument „Kostolac posle Drmna“ i inicijativa privrednika koju Skupština grada usvaja zaključkom (ZLS čl. 32 t. 17, čl. 79) i upućuje Vladi (uredba, javni interes), Ministarstvu (kalendar odobrenja, pravedna tranzicija za Kostolac) i EPS-u (investiciona odluka, javni plan) – uz pošten tretman Dubravice i Batovca kao uslov koji udruženje samo postavlja.

2. Šta je projekat i kako su rokovi klizili od 2011.

2.1 Nalaz: ime, mesto, veličina

Ležište je javno predstavljeno kao „realna perspektiva“ već avgusta 2011, kada je Velibor Popović, vodeći inženjer za geološka istraživanja TE-KO Kostolac, izneo dva ugljena sloja Dubravica–Batovac–Brežane od ukupno **510 miliona tona**, eksploataibilnih **466 Mt** pri koeficijentu otkrivke 1,3–1,4, na dubini 60–70 m ispod moravskog šljunka ([Danas, 25. 8. 2011](#)). Elaborat za rani javni uvid PPPPN (2023) opisuje ležište „generalno pločastog oblika, površine 55,3 km²“ između ušća Velike Morave i desne obale Dunava, sa naseljima Dubravica, Petka, Kostolac, Batovac, Brežane, Zabela, Živica i Ostrovo iznad njega, **potvrđenim eksploatacionim rezervama oko 280 Mt** i kapacitetom kopa ograničenim na 8 Mt godišnje „prirodnim ograničenjima (Dunav i Velika Morava)“ ([Boom93/eKapija, 3. 9. 2023](#)). Nacrt PPPPN (januar 2026) preuzima iz Studije izvodljivosti RGF 2024: **190 × 10⁶ t uglja, eksploatacija 31 godinu, otvaranje kopa 2028, ugalj 2031**; detaljna razrada za period do 2035. obuhvata **1.535 ha**, a konačna kontura kopa sa odlagalištem i rudničkim krugom **oko 3.000 ha** u KO Dubravica, Batovac, Brežane, Petka i Ostrovo ([Nacrt PPPPN KUB, javni uvid 2026](#)).

Ključna karakteristika: **Dubravica se seli u celosti** – „naselje Dubravica će u celosti biti zauzeto budućim površinskim kopom“, dok Batovac ostaje na ivici kopa i domaćinstva „mogu da se izjasne“ ([Boom93, 30. 8. 2023](#)). Po Popisu 2022. u Dubravici je živelo **808 stanovnika u 275 domaćinstava**, evidentirane su **472 okućnice**; u Batovcu 394 stanovnika, 138 domaćinstava, 210 okućnica, od kojih 30 uz kop ([Sveska 6 – Plan preseljenja, Nacrt PPPPN](#)). Svrha kopa se u dokumentima menjala: 2023. je obrazložen kao dopuna za TENT Obrenovac zbog niže toplotne moći kolubarskog uglja (faza 1: 3 Mt/god baržama Moravom i Dunavom), a 2026. EPS ga zove „glavnim izvorom snabdevanja“ posle Drmna ([RSE, 5. 5. 2026](#)).

2.2 Nalaz: rezerve nisu jedan broj nego lanac

Godina	Brojka	Kategorija	Ko / izvor
2011	510 Mt	geološke, dva sloja	Popović, TE-KO (Danas)
2011	466 Mt	eksploataibilne pri k = 1,4	isti izvor
2020–2022	350 Mt	„ispitane zalihe“	Grčić (v. d. dir. EPS), EPS istorija (Boom93, 27. 12. 2021 ; eps.rs)
2023–2025	~280 Mt	overene eksploatacione	Elaborat PPPPN; EPS tenderi 2024, 2025 (Biznis.rs, 30. 9. 2025)
2024	190 Mt / 31 god	projektovani kapacitet kopa	Studija izvodljivosti RGF 2024 → Nacrt PPPPN (Vreme, 25. 7. 2025)

Brojke nisu protivrečne: to je sužavanje od geološkog potencijala do konture koju dozvoljavaju Dunav, Morava, vodoizvorište i naselja. **Preporuka:** udruženje govori „oko 280 miliona tona overenih eksploatacionih rezervi, od čega je kop projektovan na 190 miliona tona za 31 godinu“ i ne koristi 350, 466 ni 510.

2.3 Nalaz: hronologija obećanja i klizanja

Datum	Ko	Šta je rečeno / urađeno	Rok koji je tada važio
25. 8. 2011	TE-KO Kostolac (Jovanović, Popović)	„Novi rudnik postao je realnost“	bez roka
10. 4. 2020	Milorad Grčić, v. d. dir. EPS	studija „pri kraju“, 350 Mt, ~100 mil. EUR za mehanizaciju	bez datuma
mart 2021	EPS (CorD)	prvi javni rokovi	otkrivka 2025, ugalj 2028
avg. 2022	EPS (Ivan Đukić)	~400 mil. EUR, dve faze, 3 Mt/god za TENT	2025/2028

Datum	Ko	Šta je rečeno / urađeno	Rok koji je tada važio
jan. 2023	Vlada RS	Odluka o izradi PPPPN (Sl. gl. 3/23); rok za nacrt 12 meseci; finansira EPS	nacrt do jan. 2024
29. 8.–12. 9. 2023	MGSI	rani javni uvid; ~280 Mt; prvi bager sa Drmna početkom 2033	–
2024	RGF (studija)	190 Mt / 31 god	otvaranje 2028, ugalj 2031
nov. 2024	Narodna skupština	Strategija 2040 (Sl. gl. 94/24): „moguće je otvaranje zamenskog kopa“, 453 mil. EUR	uslovno
23. 7. 2025	EPS (Ivan Tašić)	„Vlada odlučuje... moje prognoze 50-50“	ugalj 2031
avg. 2025	Grad Požarevac (pismo)	otvaranje „kasnije najmanje godinu dana, a može i duže“	≥2029
12. 2.–13. 3. 2026	APPURS / IAUS / EPS	javni uvid u Nacrt + SPU; preseljenje 2031–2035, pripreme 2025–2030	2028/2031
1. 4. 2026	Komisija	javna sednica (pomerena sa 25. 3.); izveštaj nije javno nađen	–
5. 5. 2026	EPS (pisano, RSE)	Drmno do 2037; 350 mil. EUR; ugalj 2031	2031
4. 8. 2026	ministarka Đedović Handanović	deponije uglja u Kostolcu pune; Zapadni Kostolac nije pomenut	–
22. 9. 2026	gradonačelnik Saša Pavlović	plan „na potpisu“ (<i>interni zapisnik, neoveren</i>)	–
27. 9. 2026	–	uredba nije nađena u javnim izvorima; na spisku usvojenih PPPPN samo Sl. gl. 1/13 (<u>APPURS</u>)	–

Izvori za tabelu: [Danas 2011](#); [Boom93, 27. 12. 2021](#); [serbia-energy.eu, 12. 8. 2022](#); [Boom93, 23. 1. 2023](#); [pozarevac.rs, 29. 8. 2023](#); [parlament.gov.rs, Strategija](#); [TPK News, 25. 7. 2025](#); [Kompas, 11. 8. 2025](#); [eBraničevo, 12. 2. 2026](#); [RSE, 5. 5. 2026](#); [Urban City, 4. 8. 2026](#).

Svaki javno saopšten rok pomen je za oko tri godine. Pripremne aktivnosti koje Nacrt predviđa za 2025–2030 (donošenje plana, javni interes, početak eksproprijacije, Akcioni plan preseljenja) nisu počele – to konstatuje i RERI u primedbama iz marta 2026 ([RERI, 23. 3. 2026](#)). Istovremeno EPS ubrzava istražne radove: ukupno **777 istražnih bušotina** (411 + 165 + 89 + 65 + 47), poslednji tender od 113,5 mil. RSD raspisan 30. 9. 2025 ([Biznis.rs](#)).

2.4 Pitanje: zašto vrednost pada sa 400 na 350 miliona evra

Tri zvanične brojke investicije postoje istovremeno: **453 mil. EUR** u tabeli investicija Strategije razvoja energetike do 2040 (Sl. glasnik RS 94/24, str. 59, sa napomenom da je osnov interna Studija izvodljivosti EPS-a) ([parlament.gov.rs](#)); **~400 mil. EUR** koje EPS ponavlja od 2022. do tendera iz septembra 2025 ([Biznis.rs](#)); i **350 mil. EUR** iz EPS-ovog pisanog odgovora RSE-u maja 2026 ([RSE](#)). Razlika nije objašnjena ni u jednom izvoru; verovatno su različiti obuhvati (samo kop; kop + transport + odlagališta do 2040; samo faza 1). To je pitanje za EPS, ne nalaz. **Preporuka:** udruženje piše „350–453 miliona evra po zvaničnim procenama 2022–2026“, a kao jedinu brojku iz usvojenog akta navodi 453 mil. EUR iz Strategije.

3. Planski i pravni status: plan je kritični put, i sledeći potez drži Vlada

3.1 Nalaz: gde je postupak

Važeći plan je i dalje Uredba o utvrđivanju PPPPN Kostolačkog ugljenog basena iz „Sl. glasnika RS” 1/13 sa izmenama 20/2018 (Otvorena vlada). Novi plan: Odluka o izradi (Sl. gl. 3/23), Odluka o izradi strateške procene (Sl. gl. 134/22), nosilac izrade prvo MGSI (2023), potom Agencija za prostorno planiranje i urbanizam RS (2026), obrađivač IAUS, naručilac AD EPS ogranak TE-KO Kostolac (pozarevac.rs, 17. 7. 2025; OGLAS javnog uvida). PPPPN donosi **Vlada uredbom, na predlog ministarstva nadležnog za prostorno planiranje**, a za strateške energetske projekte po skraćenom postupku (Zakon o planiranju i izgradnji, čl. 35 st. 2 i 3) (Paragraf, ZPI). Posle javnog uvida nosilac izrade postupa po izveštaju komisije u 30 dana (čl. 50 st. 4). Plan je dakle između „posle javne sednice” i „uredba” – izjava gradonačelnika 22. 9. 2026. da je plan „na potpisu” (*interni zapisnik, neoveren*) uklapa se u tu fazu, ali nije javna potvrda; javne potvrde do 27. 9. 2026. nema.

3.2 Nalaz: šta zakon traži posle uredbe, redom

1. **Odluka Vlade o utvrđivanju javnog interesa** za eksproprijaciju – Zakon o eksproprijaciji čl. 20: dozvoljena za eksploataciju mineralnih sirovina i „radi raseljavanja naselja ili dela naselja” (st. 1–2), pod uslovom da je „donet odgovarajući planski akt” (st. 4); predlog ide **preko ministarstva nadležnog za finansije** uz izvod iz planskog akta (st. 6); Vlada odlučuje **u roku od 90 dana** (st. 7); naknada ne može biti niža od tržišne (čl. 1) (Paragraf, Zakon o eksproprijaciji).
2. **Predlog za eksproprijaciju** u roku od **jedne godine** od utvrđivanja javnog interesa (čl. 25 st. 4), gradskoj upravi kao poverenom poslu (čl. 25, 29); vlasniku kuće ekspropisane radi raseljavanja pripada građevinska parcela u okviru naknade (čl. 16 st. 4); sporazum o naknadi ili sud (čl. 56–61).
3. **Odobrenje za eksploataciono polje** – Zakon o rudarstvu i geološkim istraživanjima (ZRGI, Sl. gl. 101/2015, 95/2018, 40/2021) čl. 68 i 70: uz zahtev ide potvrda o rezervama (čl. 52), studija izvodljivosti i **akt jedinice lokalne samouprave o usaglašenosti eksploatacije sa prostornim planom** (čl. 70 t. 6); odobrenje sadrži rok za odobrenje za radove koji **ne može biti duži od dve godine** (čl. 71 t. 4), inače se ukida (čl. 72 t. 1) (Paragraf, ZRGI).
4. **Odobrenje za izvođenje rudarskih radova** – ZRGI čl. 103: rudarski projekat sa tehničkom kontrolom; dokaz o pravu svojine ili **poseban akt Vlade o javnom interesu za period od najmanje pet godina** za strateške sirovine (ugalj je strateška sirovina, čl. 4 st. 2); **saglasnost na studiju o proceni uticaja**; saglasnost zaštite spomenika kulture; vodna saglasnost; garancija za rekultivaciju; prijava radova samo za deo sa rešenim imovinsko-pravnim odnosima (t. 5).
5. **Procena uticaja** – Zakon o proceni uticaja na životnu sredinu (Sl. gl. 94/2024) čl. 7, 9, 10 i Uredba (Sl. gl. 106/2025), Lista I tačka 16: eksploatacija energetskih mineralnih sirovina – obavezna procena, vodi Ministarstvo (Paragraf).

Iz čl. 70 t. 6 i čl. 103 t. 4–5 ZRGI sledi: **bez donetog PPPPN nema ni akta o usaglašenosti (dakle ni eksploatacionog polja), ni javnog interesa (dakle ni odobrenja za radove)**. Plan je kritični put. Tender EPS-a iz januara 2026. za „Dugoročni program eksploatacije uglja do 2035. sa projekcijom do 2050” sam kaže da je otvaranje kopa „u pripremnoj fazi” (B92/eKapija, 4. 1. 2026). Javno je potvrđeno samo: overen elaborat o rezervama, Studija izvodljivosti (2021, 2024) i tehnička kontrola Glavnog rudarskog projekta (tender mart 2023) (Boom93, 4. 3. 2023).

3.3 Nalaz: ko je do sada šta uradio — i šta nije

Vlada je donela samo procesne akte (odluke o izradi plana i SPU) i Strategiju 2040 koja projekat pominje **uslovno**: „u zavisnosti od usvojenog scenarija eksploatacije i novog ograničenja površinskog kopa Drmno, moguće je otvaranje zamenskog površinskog kopa Zapadni Kostolac” (str. 57) (parlament.gov.rs). Nije

nađen nijedan zaključak Vlade o kopu, nijedna izjava predsjednika Vlade ili ministra rudarstva i energetike koja se odnosi konkretno na Zapadni Kostolac – u periodu kad je isto ministarstvo redovno govorilo o Radljevu i bloku B3. Skupština grada Požarevca nije donela nijedan nađeni akt o kopu; na dnevnim redovima sednica 2025–2026 (decembar 2025, jun 2026, 17. sednica 31. 8. 2026) nema tačke o PPPPN ([Poportal](#)). Grad je u javnosti nastupao isključivo proceduralno – kao domaćin prezentacija 23. 7. 2025. i 25. 2. 2026. – i nijedan gradski funkcioner nije javno citiran o kopu. Stav izrečen 22. 9. 2026. („lokalna samouprava je jasno stavila do znanja da je interes grada Požarevca otvaranje novog kopa“) postoji samo u internom zapisniku (*neoveren*). **Zaključak Skupštine grada koji je predložen na tom sastanku bio bi, po svemu što je pretraženo, prvi formalni akt lokalne samouprave o kopu** – i tako ga treba predstaviti.

3.4 Pitanje: da li je uredba već doneta

Moguće je da je Vlada usvojila uredbu, a da ona još nije objavljena ili indeksirana; sednice Vlade za 2026. nisu sistematski pregledane. Pre objave bilo kog dokumenta udruženje proverava „Službeni glasnik RS“ po naslovu uredbe i stranicu APPURS-a, i traži od Agencije izveštaj o obavljenom javnom uvidu i ishod sednice od 1. 4. 2026.

4. Ekonomska i socijalna težina: 17 % budžeta direktno, 26 % sa zaradama

4.1 Nalaz: brojke sa sastanka naspram proverljivih

Tvrdnja (22. 9. 2026, interni zapisnik, neoveren)	Proverljivo	Izvor i datum	Šta udruženje koristi
„6.500 radnika u EPS-u Kostolac uključujući pet izdvojenih društava“	ogranak TE-KO 2.704 (15. 1. 2023) + PRIM 811 + Kostolac-usluge 777 + Autotransport 752 + Georad 434 = ~5.500 (2023–2025, mešani datumi); peto društvo nije nađeno sa podacima	Vreme , 1. 3. 2023; CompanyWall PRIM , Autotransport , Kostolac-usluge , Georad	„oko 5.500 ljudi u ogranku i četiri zavisna društva“; tačan broj tražiti od EPS-a
„puta tri... nekih 18.000 ljudi“	množilac, nema izvora	–	ne koristiti
„1.450 MW“	1.360 MW (A1 100 + A2 210 + B1 350 + B2 350 + B3 350)	EPS Termoelektrane ; GEM	1.360 MW
„25 % struje Srbije“	7,19 TWh (2025) / 34.245 GWh (AERS) = 21,0 % ; 23,5 % proizvodnje EPS-a; 2024: 17,9 %	eBraničevo , 25. 2. 2026; AERS Izveštaj 2025	„oko petine struje Srbije u 2025“
„Drmno ima još osam godina“	prvi bager napušta Drmno početkom 2033 (Elaborat 2023); rezerve traju do 2037 (EPS, maj 2026)	Boom93 , 3. 9. 2023; RSE , 5. 5. 2026	oba datuma, sa oznakom faze
„grad izgubio ~500 miliona po ukidanju ekološke takse TE B“	nije nađeno u medijima; planirana naknada za emisije pala sa 440 mln (plan 2020) na ~97 mln (plan 2023), ali u 2025. naplaćeno 530 mln	Boom93 2021 ; Te2 budžet 2022 ; Završni račun 2025	pitanje za Odeljenje za budžet, ne tvrdnja
„eksploatacija do 2060, 61, 62“	Grad pismeno (2025): „do 2060“; 2031 + 31 = 2062 računski; nijedan izvor ne navodi 2062	Kompas , 11. 8. 2025	„31 godinu od početka kopanja, po planu do oko 2060“
drenaža kopa dala bi „350 m³/s“ podzemne vode (broj kako je izrečen)	Drmno 2017: ispumpano 33,7 mil. m³ godišnje ≈ 1,07 m³/s prosečno	Radio Stil , 13. 5. 2018	ne koristiti; tražiti hidrogeološki podatak od EPS-a

Nijedna razlika u tabeli ne menja smer argumenta – kompleks je ogroman za grad ovih razmera – ali udruženje čija je vrednost u proverljivosti ne sme objaviti broj koji ne može da odbrani.

4.2 Nalaz: koliko budžet grada zavisi od jedne lokacije

Iz Odluke o završnom računu Grada Požarevca za 2025. (ukupni prihodi 5.224.242 hilj. din): naknada za emisije SO₂, NO₂ i praškastih materija **530.088 hilj. din** i naknada za korišćenje mineralnih sirovina (rudna renta) **357.810 hilj. din** – zajedno **887.898 hilj. din, odnosno 17,0 % prihoda grada** (Odluka o završnom računu 2025; račun u docs/BUDZET - IZVORI .md §8). Pravni osnov je Zakon o naknadama za korišćenje javnih dobara: **čl. 23** – za ugalj 3 % od prihoda; **čl. 26 st. 1** – 60 % Republici, 40 % jedinici lokalne samouprave na čijoj teritoriji se vrši eksploatacija; **čl. 116–117 i čl. 133** – naknada za emisije, 40 % JLS (80/20 za područja od posebnog državnog interesa – nije provereno koji režim važi za Kostolac) (Paragraf, Zakon o naknadama). Kada se doda procenjeni porez na zarade stanovnika Kostolca (~466,6 mln din, 18,4 % te stavke, po RZS podacima o zaposlenosti i zaradama po prebivalištu), **oko 26 % budžeta zavisi od Kostolca iz tri nezavisna prihoda** – što je zaključak iz reda veličine, ne iz jednog dokumenta (docs/BUDZET - IZVORI .md §14.5).

Redosled gubitka je važan i proverljiv iz zakona: **rudna renta pada na nulu istog dana kad prestane eksploatacija** (čl. 26 vezuje prihod za teritoriju eksploatacije); naknada za emisije pada kad se blokovi ugase; porez na zarade pada postepeno. Iz 357,8 mln (40 %) sledi da je ukupna rudna renta sa Drmna 2025. bila ~894 mln din – račun unazad, EPS-ova cena uglja nije javna. Poređenje: opština Majdanpek je 2021. od Zijina primila 600 mln din, a Ub će „imati značajne prihode“ od rente kad Radljevo počne da kopa (eKapija; Insajder, 26. 9. 2026).

4.3 Pitanje: 530 miliona posle plana od 97

Naknada za emisije planirana je 2023. na 96,6 mln din posle puštanja odsumporavanja na TE Kostolac B, a 2025. je naplaćeno 530 mln. Uzrok može biti rast emisija (B3, rad odsumporavanja – EPS tvrdi smanjenje SO₂ 25–30 puta, Nova ekonomija oktobra 2024. tvrdi suprotno), promena stopa ili naplata zaostataka (Urban City; Nova ekonomija, okt. 2024). To je pitanje za Odeljenje za budžet i EPS. Napomena: „eko-taksa“ po čl. 134 istog zakona od decembra 2019. ima fiksni maksimum 2 mln din po pravnom licu, podeljen na sve JLS u kojima obveznik radi – gradu je 2025. donela svega 18,25 mln din od svih firmi (Ministarstvo zaštite životne sredine). Iskaz o „ekološkoj taksi“ verovatno spaja ova dva instrumenta.

4.4 Nalaz: zarade, ljudi, demografija

Prosečna bruto zarada u EPS AD je **248.465 din mesečno (2025)**, oko 1,5 republičkog proseka; u PRIM-u 170.928 (CompanyWall EPS). Sa ~2.700 zaposlenih ogranka i ~2.770 u zavisnim društvima, u okrug godišnje ulazi reda **13 mlrd din bruto zarada** iz jednog lanca – dva i po gradska budžeta (račun iz javnih proseka, nije podatak EPS-a). Stanovnici Kostolca imaju najviše neto zarade u okrugu (**120.088 din, jul 2026**), ali su prvi put pali ispod republičkog proseka (121.346) jer im plate rastu najsporije (TE2). EPS je smanjen sa 19.591 (2023) na 18.826 zaposlenih (2025), uz 1.018 prevremenih odlazaka 2025. i prosečnu starost blizu 48 godina (Danas, 11. 2. 2026). Zavisno društvo Autotransport je marta 2026. obavestilo zaposlene o „složenoj finansijskoj situaciji“ i ušlo pod monitoring EPS-a (Urban City) – zavisna društva nemaju drugog kupca i zatvaranje kopa pogađa njih prvo.

Demografija: Grad Požarevac 75.334 (2011) → 69.252 (2022), -8,1 %; GO Kostolac ~13.637 → ~12.120, -11 %; Braničevski okrug >183.000 → 159.443, -13,2 %; Srbija -6,9 % (Poportal; Sat TV; RZS). **Kostolac se prazni brže od Požarevca i dok kop radi punim kapacitetom** – argument „zatvaranje ubrzava pad“ je verodostojan, ali se izriče uz ovu polaznu brzinu, ne kao da je Kostolac danas stabilan.

4.5 Nalaz: Bor i Majdanpek — šta se desi kad rudnik stane

Bor: 59.900 (1991) → 40.845 (2022), -32 %; Majdanpek: 27.378 (1991) → 14.559 (2022), -47 %. RTB Bor je sa ~14.000 radnika sredinom devedesetih pao na **4.972 pri preuzimanju 2018**, sa neto platom 68.160 din ([Ist media](#); [Danas](#), 26. 12. 2022; [Bor030](#)). Rudnik bakra Majdanpek je sa ~4.000 zaposlenih u „zlatnom dobu“ pao na 544.200 t rude 2001 ([Politika](#)). Posle Zijina (decembar 2018) zaposlenost u Serbia Zijin Copper vraćena je na **5.854 (2025)**, bruto zarada 247.194 din, opština Majdanpek primila 600 mln din rente 2021 ([CompanyWall SZC](#)) – **ali stanovništvo se nije vratilo**: Majdanpek je u prvoj polovini 2025. imao 24 rođena na 41 umrlag ([Borske narodne novine](#)). Vremenski profil Bora je deset godina pada (1992–2002), petnaest godina agonije (2002–2018) i tek onda strateški partner; treći deo stanovništva je otišao i nije se vratio.

Poštena paralela ima i granicu: Bor je imao rudu koja je ostala u zemlji i privukla investitora – **kop bez uglja nema šta da privuče**, a Kostolac bi izgubio i kop i elektrane koje bez uglja nemaju vrednost. Drugi domaći primeri su još oštriji: Aleksinac (1990) zatvoren je preko noći, obećane fabrike nisu došle, ~300 rudara i danas radi po drugim jamama ([RTS](#)); Resavica se drži subvencijama od **6,4 mlrd din godišnje (2025)** za 3.337 radnika – ceo godišnji budžet Požarevca – jer plan Svetske banke iz 2018. da se šest rudnika zatvori do 2022. nije sproveden ([N1](#); [Energetski portal](#)). Srbija do sada **nema nijedan sproveden plan zatvaranja rudnika sa pravednom tranzicijom** – to je najjači argument da se odluka o Kostolcu, kakva god bila, ne odlaže.

4.6 Procena: ko sve ostaje bez primanja kad stane kop — i šta se onda dešava sa gradom

Brojke iz 4.1–4.5 su pojedinačne. Sabrane, kažu ovo. U EPS-ovom lancu u Kostolcu radi oko **5.500 ljudi** (ogranak i četiri zavisna društva, v. 4.1). Iza svakog od tih radnih mesta stoji domaćinstvo; prosečno domaćinstvo u Srbiji po Popisu 2022. ima oko 2,6 člana, pa je to **reda 14.000 ljudi koji žive od jedne plate iz kopa i elektrane**. Tu se račun ne završava: od istih zarada žive privatni kooperanti (građevinske, montažne, transportne i servisne firme iz Požarevca koje rade po nabavkama EPS-a), trgovina, ugostiteljstvo, prevoz i zanati u Kostolcu i Požarevcu – za njih **nema nijednog javnog agregata** (v. praznine u 4.1), ali ih niko ko živi u gradu ne može prebrojati na manje od nekoliko hiljada. **Red veličine je, dakle, oko 20.000 ljudi, možda i više – svaki treći stanovnik grada Požarevca (69.252 po Popisu 2022)**. Ovo je **procena udruženja sa navedenim pretpostavkama, ne podatak**; udruženje je tako i navodi, i zato od EPS-a traži tačan broj zaposlenih i spisak kooperanata (7.6).

Šta se dešava kad tih 20.000 ljudi ostane bez primanja, ne odjednom nego u dve-tri godine posle poslednjeg bagera? Iz grada nestaje **oko 13 milijardi dinara zarada godišnje** (4.4) – dva i po gradska budžeta potrošnje u lokalnim radnjama, kod lokalnih majstora, u lokalnim školama i ordinacijama. Budžet grada gubi **svaki četvrti dinar** (4.2): rentu, naknadu za emisije i porez na zarade Kostolčana – u istom trenutku kad mu treba najviše. Gradska opština Kostolac, sa 12.120 stanovnika i 4.104 registrovana radna mesta (4.1), ostaje praktično **bez ijednog poslodavca**. Firme koje su decenijama radile za EPS gube jedinog kupca, kao što Autotransport već sada pokazuje šta znači „nema drugog kupca“ (4.1). I onda kreće ono što je Bor i Majdanpek stvarno koštalo, ne fabrika nego ljudi: **kad rudnik stane, ne zatvara se samo rudnik – grad se prazni**. Majdanpek je izgubio skoro polovinu stanovnika, Bor trećinu (4.5), i to ne za godinu dana nego u tihom odlasku porodica u Beograd, Novi Sad i inostranstvo, jer za mlade ne ostaje ni posao ni razlog. Požarevac je i sa kopom u radu izgubio 8 % stanovnika za jedanaest godina (4.4); bez kopa, i bez unapred spremljene zamene, **onima koji ostanu ne preostaje ništa drugo nego da se sele u veće gradove** – a privreda koja ovde ostane radiće za grad sa upola manje kupaca.

To je razlog što udruženje ovo pitanje ne ostavlja EPS-u i Vladi da ga reše „kad dođe vreme“. Vreme je izračunato u odeljku 5 – i već teče.

5. Vremenski rizik: Radljevo je trajalo 17 godina, a Kostolac ima do 2037.

5.1 Nalaz: kad Drmno staje i šta troše blokovi

EPS zvanično: rezerve Drmna „nisu dovoljne za nastavak rada četiri bloka i **trajće do 2037**“ ([RSE, 5. 5. 2026](#)). Elaborat PPPPN (2023): Studija „Aktuelizacija“ RGF 2022 definiše razvoj Drmna do 2037, kop napreduje do završne konture uz odbrambeni nasip Dunava, **prvi bager napušta Drmno početkom 2033** ([Boom93, 3. 9. 2023](#)). Ivan Đukić (EPS, 2022): rezerve ~200 Mt, B1 i B2 po tadašnjoj dokumentaciji do 2038/2039 ([serbia-energy.eu](#)). Drmno je 2025. dalo rekordnih **10,22 Mt** uglja sa mehanizacijom starom 30 godina; TE B je potrošila 8,02 Mt, TE A 1,95 Mt ([Danas/EPS, 31. 12. 2025](#); [eBraničevo, 25. 2. 2026](#)). Blok B3 (350 MW, pušten decembra 2024, 715,6 mil. USD sa proširenjem Drmna, kredit Exim banke do 2034/35) sam troši ~3 Mt godišnje ([GEM](#); [BGEN](#)). **Bez uglja posle 2037. B3 bi bio star 13 godina** — otpis posle trećine veka; to je argument koji EPS i Ministarstvo razumeju bez lokalne politike.

5.2 Nalaz: dinamika novog kopa po Nacrtu — bez rezerve vremena

Tabela 5 Nacrta PPPPN: **2028** pripremni radovi (2,4 mil. m³ jalovine, 0 t uglja); **2029–2030** investiciona otkrivka; **2031** početak otkopavanja, 1 Mt; **2032–2035** po 3 Mt godišnje; faza 1 traje devet godina (do 2037) sa 3 Mt/god baržama do TENT-a; **faza 2 (8 Mt/god za TE Kostolac) tek posle završetka Drmna, u desetoj godini eksploatacije**; samohodna mehanizacija sa Drmna premešta se 2032–2033 ([Nacrt PPPPN, Tabela 5 i poglavlje o kopu](#)). **Faza 1 od 3 Mt/god ne pokriva ni jedan blok B** (tri bloka B troše ~8 Mt). Na papiru se Drmno (do 2037) i faza 2 Zapadnog Kostolca (od ~2038) sastavljaju **bez ijedne godine rezerve**: svako kašnjenje uredbe, eksproprijacije ili nabavke opreme otvara procep u snabdevanju TE Kostolac B posle 2037.

5.3 Nalaz: koliko realno traje otvaranje kopa u Srbiji

Radljevo (Kolubara): planski osnov je Uredba o prostornom planu Kolubarskog basena iz 2008; eksproprijacija od ~2014 (rešenje Ub 26. 7. 2017; 270 predmeta sporazumno, 7 na sudu); prvi radovi 21. 10. 2019; prvi ugalj diskontinualnom mehanizacijom 6. 6. 2025; **kontinualna proizvodnja rotornim bagerom od 15. 10. 2026** — oko **17 godina od plana do kontinuiranog uglja i ~10 godina od eksproprijacije**, a 2015. je obećan „prvi ugalj 2017“ ([Kolubarske.rs, 2015](#); [RTS, 6. 6. 2025](#); [Insajder, 26. 9. 2026](#)). **Blok B3**: okvirni ugovor 2010, gradnja od 2017, predaja decembra 2024 — **14 godina** ([BGEN](#)). **Vreoci**: javni interes 2009, planirano 8 godina, 2017. od 849 domaćinstava obeštećeno 610, 2019. još ~50 domaćinstava u postupku ([CINS, 7. 4. 2017](#); [GEM info](#)).

5.4 Zaključak: kada odluke moraju da padnu

Zakonski minimum od uredbe do prvog uglja: javni interes do 90 dana (Zakon o eksproprijaciji čl. 20 st. 7) + predlog eksproprijacije do godinu dana (čl. 25 st. 4) + eksproprijacija (meseci do godine, po Radljevu duže) + eksploataciono polje i odobrenje za radove (≤2 godine, ZRGI čl. 71 t. 4) + tri godine useka i investicione otkrivke (Tabela 5). Plan „otvaranje 2028, ugalj 2031“ ostvariv je **samo ako se uredba donese 2026–2027. i ako eksproprijacija i nabavka opreme počnu 2027**. Ako se uzme 2037. kao krajnji rok bez procepa, **investiciona odluka EPS-a (350–453 mil. EUR) mora pasti najkasnije 2027–2028**, a eksproprijacija i preseljenje Dubravice morali bi ići brže nego u Vreocima. Inicijativa udruženja, dakle, stiže u pravom trenutku — pre uredbe, kad institucije još biraju — a njen glavni zahtev nije „gradite“, nego „**odlučite, i objavite kalendar**“.

6. Kontraargumenti i rizici, izneti pošteno

Udruženje koje traži kop mora znati i šta traži od koga. Ovo nisu „prigovori protivnika” nego činjenice koje će svako ozbiljno ministarstvo, banka ili evropska institucija staviti na sto.

6.1 Energetska politika: svi usvojeni dokumenti vode ka 2050.

Ne postoji akt koji Srbiju **pravno obavezuje na datum** gašenja uglja. Postoji politička obaveza iz Sofijske deklaracije (10. 11. 2020) o klimatski neutralnoj Evropi 2050 ([BGEN](#)); INEKP (usvojen 25. 7. 2024) čiji scenario politike predviđa **nulu uglja u struji 2050**, sa ~14,7 TWh iz uglja 2035. i ~10 TWh 2040 ([Klima101; Energy Community IR 2025](#)); i Strategija 2040 koja predviđa ugalj do 2050 „a u slučaju potrebe i nakon toga” i polovljenje potražnje za ugljem do 2040 ([parlament.gov.rs](#)). Evropska komisija u Izveštaju o Srbiji 2025 (4. 11. 2025, str. 97) piše da nacrt prostornog plana zasnovan na energetske strategiji „could jeopardise” klimatske ciljeve i da „**Serbia should set a coal phase-out date**” ([EC Serbia Report 2025](#)); na pitanje RSE o Dubravici (maj 2026) Komisija „prima k znanju” planove i ponavlja da bi ugalj posle 2050 „izazvao zabrinutost” ([RSE](#)). Sekretarijat Energetske zajednice (novembar 2025) konstatuje da Strategija predviđa izlazak iz uglja do 2050, ali nema cilj klimatske neutralnosti ([Energy Community IR 2025](#)).

Najjači argument protiv kopa zato nije „ugalj je prljav” (to važi i za Drmno koje radi) nego **vremenska nekonzistentnost**: kop se amortizuje do ~2060, a svi usvojeni scenariji i uslovi EU pokazuju na 2050. To je i razlog zašto sam EPS procenjuje 50-50. Udruženje ne sme tvrditi ni da je 2050 „zakonski rok” (nije), ni da obaveze nema (postoji – politička i ugovorna kroz Energetsku zajednicu i pretpristupni proces).

6.2 CBAM i cena ugljenika: odluke koje se donose van Požarevca

Od 1. 1. 2026. struja je jedini sektor koji plaća **punu cenu CBAM** pri izvozu u EU; Sekretarijat Energetske zajednice računa namet od **78,45 EUR po izvezenom MWh** za Q1 2026, a EPS od januara do kraja februara 2026. „nije izvezao ni kilovat” u EU ([Danas; Telegraf Biznis](#)). Generalni direktor EPS-a Dušan Živković (jun 2026): izvoz u EU nekad ~1.000 GWh i ~150 mil. EUR; „nema izvoza u Evropsku uniju”; domaći porez na CO₂ (4 EUR/t, Sl. gl. 109/2025) košta EPS ~100 mil. EUR godišnje ([Nova ekonomija](#)). Fiskalni savet (16. 10. 2025): ETS-ekvivalentna cena do 2030 – uslov za izuzeće od CBAM-a – pri 100 EUR/t značila bi ~2,2–3 mlrd EUR godišnje, „ekonomski i socijalno neodrživo” ([Klima101, 13. 11. 2025](#)). EPS je 2025. profitabilan (neto 38,35 mlrd RSD) sa 71,4 % struje iz uglja u sušnoj godini ([Forbes Srbija](#)) – što dokazuje da ugalj danas „radi” na domaćem tržištu, ne da je isplativ kop čiji vek ide 25 godina posle 2035. U oba scenarija (niska domaća cena CO₂ bez izvoza, ili ETS sa neizdrživim troškom) **ekonomska osnova kopa do 2060 slabi, a odluka se donosi u Beogradu i Briselu**. Regionalni predsednik u korist odlaganja postoji: EU je Rumuniji (CE Oltenia) dozvolila rad blokova na ugalj do kraja 2029 – ali uz čvrst datum, plan restrukturiranja i fond ([BGEN](#)).

6.3 Voda: pitanje koje Nacrt sam otvara

Požarevac se snabdeva sa izvorišta „**Ključ**” u priobalju Velike Morave; „Meminac” je zatvoren zbog nitrata; nivo podzemnih voda ka izvorištu opao je ~4 m u dve decenije, a šljunkare ga dodatno spuštaju; sedam novih bunara od 2022. je srednjoročno rešenje ([Boom93; Politika](#)). Grad planira dugoročno dunavsko izvorište „**Jagodica**” na Kostolačkom ostrvu (300–400 l/s po gradonačelniku 22. 9. 2026, *interni zapisnik, neoveren*; PDR u izradi od 2024) ([Boom93](#)). **Sveska 6 Nacrta PPPN sama piše** da je moguć indirektni uticaj kopa na Ostrovo i Brežane „i potencijalno na izvorište vode za piće 'Jagodica' u kasnijim fazama razvoja kopa (posle 2040. godine)” ([Sveska 6, str. 3](#)). Za razmeru: iz Drmna je 2017. ispumpano **33,7 mil. m³ vode** kroz 309 dubinskih bunara, dno kopa je 110 m ispod nivoa Dunava ([Radio Stil](#)). Kvantifikovana hidrogeološka studija za Zapadni Kostolac nije javna; hidrogeološki radovi su deo tendera za 47 bušotina (2025). Ovo je za udruženje **pitanje, ne tvrdnja o zagađenju**: koji model drenaže, koji uticaj na Ključ i Jagodicu, u kojim fazama – i ono se postavlja EPS-u i Gradu pre nego što se potpiše bilo šta.

6.4 Vazduh, zdravlje, nasleđe, procedura

Kostolac A2 je 2024. emitovao **više od 13 puta** dozvoljenog SO₂, Kostolac B 2,3 puta uprkos odsumporavanju; ogranak je 2024. emitovao 66.844 t SO₂ i 6,26 Mt CO₂ ([Bankwatch, Comply or Close 2025; GEM](#)); Sekretarijat Energetske zajednice vodi postupak protiv Srbije zbog prekoračenja NERP plafona od 2021 ([Energy Community IR 2025](#)). Program ostvarivanja Strategije 2026–2028 planira **201 mil. EUR ekoloških ulaganja u TE Kostolac A do 2029. i 100 mil. EUR adaptacije do 2034**, što pretpostavlja rad posle 2034 ([Biznis.rs, 1. 4. 2026](#)) – dok je isti blok u različitim dokumentima predviđen za gašenje 2028, 2030, 2038 i 2045 (v. tabelu u Aneksu). Kod Dubravice je rimski **Margum** (lokalitet Orašje); Nacrt zabranjuje rudarske radove u toj zoni pre zaštitnih arheoloških istraživanja; iskustvo Viminacijuma (bager presekao rimski akvadukt 2003, udario u rimski brod 2020) pokazuje da to nije formalnost ([Urban City, 12. 2. 2026; Wikipedia, Viminacium](#)). Proceduralno: Energetska zajednica je 2021. otvorila postupak protiv Srbije jer za proširenje Drmna 9 → 12 Mt (2013) nije rađena procena uticaja; Upravni sud je 2016. ukinuo saglasnost na studiju uticaja B3 zbog izostanka prekogranične analize ([Bankwatch, Kostolac B3](#)). RERI je u primedbama ocenio Nacrt kao „neprihvatljiv i suprotan principima inkluzije, pravedne tranzicije” i da SPU „ne prikazuje razumne alternative” ([RERI](#)); Zvezdan Kalmar (CEKOR) o rekultivaciji: „to nikad do sada nije urađeno” ([RSE](#)).

6.5 Meštani Dubravice i Batovca: ne govoriti u njihovo ime

Otpor je stvaran ali neformalan: na preliminarnu anketu (jul–avgust 2025) odgovorilo je **~20 % vlasnika iz Dubravice i ~15 % iz Batovca**, većina za samostalno preseljenje; grupno preseljenje (novo naselje) „nema efekata ukoliko se ne opredeli najmanje 200 domaćinstava” – sa ~94 odgovorila domaćinstva praktično je nedostižno ([Nacrt PPPPN; Boom93, 24. 7. 2025](#)). Dubravičani u upitniku nisu imali opciju „protiv preseljenja”, Batovčani jesu ([RSE](#)). Javno imenovani glasovi: Dejan Životić (Dubravica) – bojkot upitnika, strah za pijaću vodu, „interno raseljeno lice bez ratnih dejstava”; Zoran Đokić (Dubravica) – „drže nas u neizvesnosti, niti da gradimo niti da obnavljamo”; Radiša Bade, predsednik MZ Batovac – organizovao seoski referendum, odbacuje 25 ari za grupno preseljenje, „isplatite vi nama”; Dragoslav Obradović (Batovac) – „ugalj treba, nema diskusije”, ali traži pošten otkup ([Vreme, 4. 9. 2024; Vreme, 25. 7. 2025; RSE, 5. 5. 2026](#)). Najčešći konkretan zahtev je proceduralan: informacija i ponuda u samom selu, pojedinačno, sa jasnom metodologijom procene i cenom po m² i hektaru – koje do septembra 2026. niko nije saopštio. Na prezentaciji 25. 2. 2026. sa podijuma je ponavljano da „ovo nije događaj za sugestije i komentare” ([eBranicevo, 26. 2. 2026](#)). Izjava sa sastanka 22. 9. 2026. da će „to stanovništvo biti izuzetno zadovoljno ako dođemo do eksproprijacije” (*interni zapisnik, neoveren*) nema pokriće u ijednom javnom izvoru. Meštani nisu jedinstveni ni „za” ni „protiv” – pa udruženje **ne može da se poziva na „stav sela”**, samo na dokumentovane brojke o odzivu i na pojedinačna svedočenja.

6.6 Pravedna tranzicija: Kostolac nije ni u jednom planu

Plan pravedne energetske tranzicije do 2030 (Vlada, jul 2025) je uvodni dokument bez datuma izlaska iz uglja, sa 75,4 mil. EUR; Predlog akcionog plana MRE (≥88,6 mil. EUR) analizira **samo TE Kolubara A i TE Morava – Kostolac nije obuhvaćen** ([BGEN, 1. 8. 2025; Boom93](#)). EU Inicijativa za regione uglja u tranziciji (od decembra 2020) nema namenske fondove za Zapadni Balkan ([BGEN](#)). U Kostolcu su izgrađena **76 MW** obnovljivih (VE Kostolac 66 MW, SE Petka 9,75 MW) naspram 1.360 MW termo; solar od 97 MW na pepelištu stoji „u razvoju” od 2020 ([Kostolac.net; BGEN, 2020](#)). TE Kostolac A greje ~16.000 korisnika u Požarevcu i Kostolcu, a EPS od 2022. nije saopštio izabranu varijantu zamene grejanja ([BGEN, 28. 7. 2022](#)). Državna politika je dvokolosečna – plan tranzicije bez datuma i Strategija sa ugljem do 2050 i novim kopom – a **ni jedna kolona nije finansijski isplanirana za Kostolac**. Udruženje ne mora da bira stranu; dovoljno je da traži da obe budu planirane.

6.7 Šta udruženje mora da prizna da bi ostalo verodostojno

Da kop ima regulatorni rizik koji priznaje i sam EPS („50-50”); da CBAM već deluje; da svi usvojeni dokumenti pokazuju na 2050 i da kop do 2060 ekonomski stoji samo ako blokovi rade posle toga; da Nacrt plana sam priznaje moguć uticaj na regionalno vodoizvorište; da se seli selo od 808 ljudi bez saopštene

cene; da Kostolac gubi stanovništvo i dok kop radi; i da obnovljivi izvori u Kostolcu danas ne zamenjuju blokove, ali ni ugalj nema plan posle 2050. Dokument koji ovo prećuti neće ga čitati niko kome je upućen.

7. Šta udruženje predlaže

Udruženje je upisano u APR avgusta 2026, nestranačko je i obraća se organima – Vladi, Ministarstvu rudarstva i energetike, EPS-u i Gradu. Ništa u nastavku ne obećava poslove, posredovanje ni povlašćen tretman ikome. Predlog ima dva akta i redosled koraka.

7.1 Javni dokument: „Kostolac posle Drmna — šta privreda Braničeva traži”

1. **Format:** 8–12 strana, latinica (sajt generiše ćirilicu), objavljen na sajtu udruženja i dostavljen Gradu, MRE, EPS-u, Regionalnoj privrednoj komori i medijima. Svaki broj sa izvorom, datumom i linkom; svaka pravna tvrdnja sa zakonom i članom.
2. **Struktura:** (a) šta je kop Zapadni Kostolac – 280 Mt overenih rezervi, kop 190 Mt/31 god, 1.535 ha do 2035, ~3.000 ha konačno, Dubravica u celosti; (b) gde je postupak – nacrt, nije uredba; šta zakon traži posle uredbe, redom (ZPI čl. 35, Zakon o eksproprijaciji čl. 20 i 25, ZRGI čl. 68–72 i 103, Zakon o proceni uticaja); (c) šta Kostolac znači za grad i okrug – 17 % budžeta direktno, ~26 % sa zaradama, čl. 23/26/133 Zakona o naknadama, ~5.500 zaposlenih, 1.360 MW, ~21 % struje 2025; (d) vremenski račun – Drmno 2033/2037, faza 1 samo 3 Mt do 2037, Radljevo 17 godina, B3 14 godina, zaključak „odluke do 2027”; (e) rizici i kontraargumenti kako stoje u odeljku 6 ovog izveštaja, bez omekšavanja; (f) Bor/Majdanpek/Aleksinac/Resavica – šta znači odlaganje; (g) šta udruženje traži (7.2) i šta ne tvrdi (7.5); (h) aneks „Brojevi koje smemo da citiramo” (odeljak 8).
3. **Ton:** dokument, ne proglas. Naslovi kao nalazi, ne parole. Pitanja obeležena kao pitanja.
4. **Pre objave:** proveriti Službeni glasnik i APPURS za uredbu (3.4); ako je uredba doneta, dokument se ažurira – težište prelazi sa „donesite uredbu” na „odluka o javnom interesu i investiciona odluka”.

7.2 Inicijativa privrednika i zaključak Skupštine grada

5. **Pravna forma.** Skupština grada Požarevca donosi **zaključak** kojim: (i) po čl. 32 t. 17 Zakona o lokalnoj samoupravi daje mišljenje o PPPPN Kostolačkog ugljenog basena i podržava njegovo donošenje; (ii) po čl. 79 ZLS upućuje Vladi, Ministarstvu rudarstva i energetike i AD EPS inicijativu i predloge; (iii) po čl. 80 ZLS traži da ga državni organi obaveštavaju o planiranim merama; (iv) prilaže **Inicijativu privrednika Braničevskog okruga** kao sastavni deo. Inicijativa udruženja se predaje predsedniku Skupštine i gradonačelniku sa zahtevom za uvrštenje u dnevni red prve naredne sednice (Paragraf, ZLS). Isti zaključak može doneti i Skupština GO Kostolac, a ostale skupštine opština okruga pozivaju se da mu se pridruže (7.4).
6. **Naslov inicijative:** „Inicijativa privrednika Braničevskog okruga za donošenje odluka o kopu Zapadni Kostolac bez daljeg odlaganja”.
7. **Kome i šta se tačno traži:** - **Vladi Republike Srbije:** (a) da donese Uredbu o utvrđivanju PPPPN Kostolačkog ugljenog basena (ZPI čl. 35 st. 2–3) i objavi je; (b) da po predlogu preko Ministarstva finansija u roku od 90 dana odluči o javnom interesu za eksproprijaciju i raseljavanje (Zakon o eksproprijaciji čl. 20), uz istovremeno utvrđivanje korisnika eksproprijacije; (c) da u Program ostvarivanja Strategije razvoja energetike, kroz konsultacije i javnu raspravu po čl. 34 i 36 Zakona o planskom sistemu, uvrsti Zapadni Kostolac sa godišnjom dinamikom i izvorom finansiranja – ili da javno saopšti da ga ne planira; (d) da u akcioni plan pravedne tranzicije **uvrsti Kostolac i Braničevski okrug**, koji danas nisu analizirani, bez obzira na ishod odluke o kopu. - **Ministarstvu rudarstva i energetike:** (a) javni kalendar odobrenja po ZRGI – potvrda o rezervama (čl. 52), eksploataciono polje (čl. 68–71), odobrenje za radove (čl. 103) – sa rokovima za koje je Ministarstvo nadležno; (b) obim i sadržaj studije o proceni uticaja, sa hidrogeološkim delom o izvorštima Ključ i Jagodica, kao uslov, ne naknadno; (c)

odluka o budućnosti TE Kostolac A i grejanja Požarevca, jer od nje zavisi potreban kapacitet kopa (3 ili 8 Mt) i sudbina Batovca. - **AD Elektroprivreda Srbije:** (a) investiciona odluka nadležnog organa o kopu, sa iznosom, fazama i izvorom finansiranja, i **javni vremenski plan** koji se ažurira godišnje; (b) Akcioni plan preseljenja sa metodologijom procene i cenama po m² i hektaru, predstavljen u **Dubravici i Batovcu**, ne u Požarevcu; (c) broj radnih mesta na novom kopu i plan prelaska zaposlenih sa Drmna; (d) objašnjenje razlike 453/400/350 mil. EUR i dinamike faze 2.

8. **Uslov koji udruženje samo postavlja – pošten tretman Dubravice i Batovca.** Inicijativa izričito traži: naknadu ne nižu od tržišne i građevinsku parcelu za raseljena domaćinstva (Zakon o eksproprijaciji čl. 1, čl. 16 st. 4); ponudu za zemlju i kuće zajedno, ne samo za zemlju; „datum preseka“ saopšten unapred; pravo Batovčana da ostanu, uz zaštitne mere; godišnji izveštaj EPS-a o preseljenju. Udruženje time ne govori u ime meštana – ono kaže da kop bez poštenog preseljenja ne podržava.
9. **Zahtev za pravednu tranziciju Kostolca** kao samostalna tačka, nezavisna od kopa: program prekvalifikacije i podrške zavisnim društvima (PRIM, Autotransport, Kostolac-usluge, Georad), rešenje grejanja za ~16.000 korisnika pre bilo kakvog gašenja TE Kostolac A, i solar na pepelištima koji stoji od 2020. Udruženje traži da obe kolone – ugalj do kraja veka blokova i tranzicija posle – budu isplanirane i finansirane.

7.3 Ko potpisuje

10. Članovi udruženja (pravna lica i preduzetnici), Regionalna privredna komora Braničevskog i Podunavskog upravnog okruga, Opšte udruženje preduzetnika Požarevac, Sindikat kopova Kostolac i Sindikalna organizacija TE Kostolac (koji do sada nisu javno govorili o novom kopu – pozvati ih pre nego što se objavi), Skupština grada Požarevca i Skupština GO Kostolac zaključkom, skupštine opština Veliko Gradište, Golubac, Malo Crniće, Žabari, Petrovac na Mlavi, Kučevo i Žagubica pozivom na pridruživanje. Saveti mesnih zajednica Dubravica i Batovac pozivaju se da daju svoj stav (ZLS čl. 74) – ne da potpišu tuđi.
11. Peticija građana koja je pomenuta na sastanku 22. 9. 2026. je moguća, ali odvojena od inicijative privrednika: ako se pokrene, ide po čl. 67–68 ZLS (građanska inicijativa, najmanje 100 potpisa za javnu raspravu) i mora imati čist tekst bez brojeva koje ne možemo da odbranimo.

7.4 Redosled koraka

12. **Oktobar 2026:** Upravni odbor usvaja javni dokument i tekst inicijative; pre toga proveru uredbe (3.4) i slanje zahteva za informacije (7.6). **Novembar 2026:** predaja inicijative Skupštini grada i GO Kostolac; poziv komori, sindikatima i opštinama. **Decembar 2026:** zaključak Skupštine i upućivanje Vladi, MRE i EPS-u; objava dokumenta. **Prvo tromesečje 2027:** praćenje odgovora (Vlada ima 90 dana po čl. 20 samo kad stigne predlog javnog interesa; za inicijativu po čl. 79 roka nema – zato se traži pisani odgovor); učešće u javnoj raspravi o Programu ostvarivanja Strategije i akcionom planu tranzicije (ZPS čl. 36); prijava kao „zainteresovana javnost“ u postupku procene uticaja (Zakon o proceni uticaja čl. 2). **Godišnje:** udruženje objavljuje pregled „gde je kop“ sa istim tabelama – da klizanje rokova bude vidljivo.

7.5 Šta udruženje NE tvrdi

13. Ne navodi 6.500 ni 18.000 zaposlenih, 1.450 MW, 25 % struje, „500 miliona godišnje“ ni „350 m³/s“ – dok ne dobije izvor. Ne tvrdi da je plan usvojen, da je finansiranje obezbeđeno, da postoji kineski ili drugi partner, da će kop raditi do 2062, ni da će biti X radnih mesta. Ne tvrdi da meštani podržavaju ili odbijaju kop. Ne tvrdi da EU zabranjuje ili dozvoljava kop. Ne tvrdi da Drmno staje 2032. Ne imenuje nijednu stranku i ne pripisuje stranačku pripadnost nikome; imenuje funkcije i ljude na njima. Ne obećava poslove članovima na kopu ni bilo kome.

7.6 Otvorena pitanja — zahtevi za informacije od javnog značaja

14. **EPS AD / ogranak TE-KO Kostolac:** broj zaposlenih ogranka na 31. 12. 2025. i 30. 6. 2026; broj zaposlenih u PRIM, Autotransport, Kostolac-usluge, Georad i eventualnom petom društvu; da li je nadležni organ EPS-a doneo investicionu odluku o kopu i sa kojim iznosom; dinamika faza 1 i 2 po godinama; broj radnih mesta na novom kopu; hidrogeološki elaborat/rezultati istražnih radova o uticaju na izvorišta Ključ i Jagodica; Akcioni plan preseljenja i metodologija procene; preostale eksploatacione rezerve Drmna po kategorijama (posle 2021); ukupna rudna renta plaćena za Drmno 2023–2025.
15. **Agencija za prostorno planiranje i urbanizam RS:** izveštaj o obavljenom javnom uvidu i ishod javne sednice 1. 4. 2026; da li je i kada predlog uredbe upućen Vladi.
16. **Vlada / Generalni sekretarijat:** da li je Uredba o PPPPN Kostolačkog ugljenog basena usvojena i kad se objavljuje.
17. **Ministarstvo rudarstva i energetike:** da li postoji odobrenje za istraživanje ili zadržavanje prava na istražni prostor „Zapadni Kostolac“ i do kada važi; da li je izdata potvrda o rezervama (čl. 52 ZRGI); da li je pokrenut postupak obima i sadržaja studije o proceni uticaja; status Programa ostvarivanja Strategije 2040; da li akcioni plan pravedne tranzicije planira analizu Kostolca.
18. **Grad Požarevac (Odeljenje za budžet, Odeljenje za urbanizam):** konto i iznos rudne rente i naknade za emisije 2020–2025; da li Kostolac spada u režim 80/20 po čl. 133 st. 2; objašnjenje rasta naknade za emisije sa 97 mln (plan 2023) na 530 mln (2025); zapisnici Gradskog veća i Skupštine 2023–2026 sa pomenom kopa; status PDR Jagodica.
19. **Sindikat kopova Kostolac i SO TE Kostolac:** stav o novom kopu i o zaštiti zaposlenih posle Drmna.

Zahtevi idu po Zakonu o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja (čl. 15), sa rokom od 15 dana; odgovori se objavljuju uz dokument.

8. Aneks: Brojevi koje smemo da citiramo

Stavka	Vrednost	Datum	Izvor
Zvanično ime projekta	površinski kop „Zapadni Kostolac“	2023–2026	Nacrt PPPPN
Površina ležišta	55,3 km ² (I sloj 34,1; II sloj 53,2)	2023	Elaborat PPPPN (Boom93)
Overene eksploatacione rezerve	~280 Mt	2023–2025	Elaborat; EPS tenderi (Biznis.rs)
Kapacitet kopa / vek	190 Mt / 31 godina	2024	Studija RGF 2024 u Nacrtu PPPPN
Godišnji kapacitet	faza 1: 3 Mt; faza 2: 8 Mt	2026	Nacrt PPPPN; EPS (RSE)
Otvaranje / prvi ugalj (plan)	2028 / 2031	2024–2026	Nacrt PPPPN
Površina do 2035 / konačna	1.535 ha / ~3.000 ha	2026	Nacrt PPPPN, Sveska 6
Investicija	453 mil. EUR (Strategija 2040); 400 (EPS 2022–25); 350 (EPS 2026)	2024–2026	Sl. gl. 94/24; RSE
Istražne bušotine	777 ukupno	2025	EPS tender (Biznis.rs)
Dubravica	808 stanovnika, 275 domaćinstava, 472 okućnice	Popis 2022 / 2026	Sveska 6
Batovac	394 stanovnika, 138 domaćinstava, 210 okućnica (30 uz kop)	Popis 2022 / 2026	Sveska 6
Odziv na anketu	~20 % Dubravica, ~15 % Batovac	avg. 2025	Nacrt PPPPN
Preseljenje Dubravice (plan)	2031–2035; pripreme 2025–2030	2026	Nacrt PPPPN

Stavka	Vrednost	Datum	Izvor
Kraj Drmna	prvi bager napušta početkom 2033; rezerve do 2037	2023 / maj 2026	Elaborat; EPS
Drmno proizvodnja	10,22 Mt (rekord)	2025	EPS (Danas)
Potrošnja uglja	TE B 8,02 Mt; TE A 1,95 Mt	2025	eBraničevo
Instalisana snaga	1.360 MW (100+210+350+350+350)	2024	EPS; GEM
Proizvodnja Kostolac	7,19 TWh = 21,0 % Srbije (34.245 GWh), 23,5 % EPS-a	2025	eBraničevo; AERS
B3	350 MW, dec. 2024, 715,6 mil. USD sa proširenjem Drmna	2024	GEM; BGEN
Zaposleni u lancu EPS-a u Kostolcu	~5.500 (ogranak 2.704 jan. 2023 + 4 društva 2.774)	2023–2025	Vreme; APR/CompanyWall
Registrovana zaposlenost GO Kostolac	4.072	I kv. 2026	RZS (TE2)
Bruto zarada EPS AD	248.465 din/mes	2025	APR/CompanyWall
Neto zarada Kostolac / Požarevac / Srbija	120.088 / 112.655 / 121.346	jul 2026	RZS (TE2)
Budžet grada 2025 – prihodi	5.224.242 hilj. din	2025	Završni račun
Naknada za emisije / rudna renta	530.088 / 357.810 hilj. din = 887.898 = 17,0 %	2025	Završni račun
Sa porezom na zarade Kostolčana	~26 % (red veličine)	2025	RZS + račun (BUDZET - IZVORI .md §14.5)
Podela rente / emisija	40 % JLS, 60 % Republika; ugalj 3 % prihoda	važeće	Zakon o naknadama čl. 23, 26, 133
Stanovništvo Požarevac / GO Kostolac / okrug	69.252 / ~12.120 / 159.443 (2022); -8,1 % / -11 % / -13,2 % vs 2011	2022	RZS
Bor / Majdanpek	59.900→40.845 (-32 %); 27.378→14.559 (-47 %), 1991→2022	2022	RZS preko medija
RTB Bor zaposleni	~14.000 (sred. 90-ih) → 4.972 (2018) → 5.854 (SZC 2025)	–	TO Bor; Bor030; APR
Resavica subvencije	6,4 mlrd din / 3.337 zaposlenih	2025	N1; APR
Radljevo	plan 2008 → eksprop. ~2014–17 → radovi 2019 → ugalj 6. 6. 2025 → kontinualno 15. 10. 2026	2026	RTS; Insajder
Vreoci	javni interes 2009; 2017: 610 od 849 domaćinstava obeštećeno	2017	CINS
CBAM na struju	78,45 EUR/MWh (Q1 2026); EPS bez izvoza u EU	2026	Sekretarijat EnZ; Nova ekonomija
Domaći porez na CO ₂	4 EUR/t; EPS ~100 mil. EUR/god	2026	Sl. gl. 109/2025; GD EPS
INEKP putanja uglja	2035: 14,7 TWh; 2040: ~10 TWh; 2050: 0	usvojen 25. 7. 2024	Klima101; EnZ
EK 2025	„Serbia should set a coal phase-out date" (str. 97)	4. 11. 2025	EC Serbia Report
Emisije Kostolac	66.844 t SO ₂ ; 6,26 Mt CO ₂ ; A2 >13× dozvoljenog SO ₂	2024	GEM; Bankwatch
TE Kostolac A ulaganja	201 mil. EUR do 2029 + 100 mil. EUR do 2034	apr. 2026	Program ostvarivanja 2026–28 (Biznis.rs)
TE Kostolac A gašenje – razlike	2028 (EPS 2023) / 2030 (Strategija: BAT) / 2038 (odluka 2017–20) / 2045 (INEKP 2024)	–	eKapija; parlament.gov.rs; BGEN; GEM – ne citirati jednu godinu
Drmno ispumpana voda	33,7 mil. m ³ (≈1,07 m ³ /s prosek), 309 bunara	2017	Radio Stil

Stavka	Vrednost	Datum	Izvor
Izvorište Jagodica	„potencijalni indirektni uticaj kopa posle 2040"	2026	Sveska 6, str. 3
OIE u Kostolcu	76 MW (VE 66 + SE Petka 9,75)	2025	Kostolac.net
Plan pravedne tranzicije	75,4 mil. EUR; akcioni plan samo Kolubara A i Morava	2025	BGEN; Boom93
Važeći PPPPN	Sl. gl. 1/13, izmene 20/2018; novi: Odluka o izradi 3/23, SPU 134/22	—	APPURS; pozarevac.rs

9. Izvori

Interni (nisu javni citirati kao „interni zapisnik sa sastanka 22. 9. 2026, neoveren"):

- docs/sastanci/2026-09-22-zapisnik-sazeto.md
- docs/sastanci/2026-09-22-sastanak-sa-gradskom-upravom.md (1:27–2:02)
- docs/BUDZET-IZVORI.md §8, §14.5, §15 (struktura prihoda 2025, porez na zarade Kostolčana)

Zvanični akti i dokumenti:

- Nacrt PPPPN Kostolačkog ugljenog basena, Sveska 6 (Plan preseljenja), Oglas javnog uvida — <https://urbanizam.pozarevac.rs/download/javni-uvид-ppppn-kostolackog-ugljenog-basena-2026/>
- APPURS, usvojeni PPPPN — <https://www.appurs.gov.rs/%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%BD%D0%B8-%D0%BF%D0%BB%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B8-%D0%BF%D0%BE%D0%B4%D1%80%D1%83%D1%87%D1%98%D0%B0-%D0%BF%D0%BE%D1%81%D0%B5%D0%B1%D0%BD%D0%B5-%D0%BD-2/>
- Strategija razvoja energetike RS do 2040 (Sl. gl. 94/24) — https://www.parlament.gov.rs/upload/archive/files/lat/pdf/ostala_akta/14_saziv/RS52-24%20-%20Lat..pdf
- Nacrt Strategije (MRE, 15. 7. 2024) — <https://www.mre.gov.rs/extfile/sr/5928/Draft%20-%20Energy%20Strategy%2015072024.pdf>
- Uredba o PPPPN KUB, izmene 2018 — <https://otvorenavlada.rs/uredba-kostolacki-ugljeni-basen056-lat-doc/>
- Grad Požarevac, rani javni uvid 29. 8. 2023 — <https://pozarevac.rs/rani-javni-uvид-povodom-izrade-prostornog-plana-podrucja-posebne-namene-kostolackog-ugljenog-basena/>
- Grad Požarevac, javni poziv 17. 7. 2025 — <https://pozarevac.rs/javni-poziv-za-prezentaciju-programskih-osnova-za-preseljenje-naselja-dubravica-potencijalno-naselje-batovac-u-sklopu-izrade-prostornog-plana-podrucja-posebne-namene-kostolackog-ugljenog-basena/>
- Odluka o završnom računu Grada Požarevca 2025 — https://budzet.pozarevac.rs/wp-content/uploads/2026/06/Odluka_zavrsni_racun_2025.pdf
- AERS, Izveštaj o radu 2025 — <https://www.aers.rs/media/Files/Izvestaji/Godisnji/Izvestaj%20Agencije%202025.pdf>
- EPS, Kopovi — <https://www.eps.rs/lat/Stranice/Kopovi.aspx>
Termoelektrane — <https://www.eps.rs/lat/Poslovanje-EE/Stranice/Termoelektrane.aspx>
Istorija TE-KO — <https://www.eps.rs/lat/kostolac/Stranice/istorija-teko.aspx>
Izveštaj o poslovanju 2025 — <https://www.eps.rs/lat/vesti/Stranice/izvestaj-poslovanju-2025.aspx>
- EC, Serbia Report 2025 — https://enlargement.ec.europa.eu/document/download/6e68ce26-b95b-48e1-921a-c60c12da8f00_en?filename=serbia-report-2025.pdf
- Energy Community, Serbia Implementation Report 2025 — https://www.energy-community.org/dam/jcr:5b4ff2d5-5672-4989-ad81-d7fd9e27a7f7/Serbia_IR25CP.pdf
- RZS, Popis 2022 prvi rezultati — <https://publikacije.stat.gov.rs/G2022/Html/G20221350.html>

Zakoni (Paragraf):

- Zakon o planiranju i izgradnji — https://www.paragraf.rs/propisi/zakon_o_planiranju_i_izgradnji.html
- Zakon o rudarstvu i geološkim istraživanjima — <https://www.paragraf.rs/propisi/zakon-o-rudarstvu-i-geoloskim-istrazivanjima.html>
- Zakon o eksproprijaciji — https://www.paragraf.rs/propisi/zakon_o_eksproprijaciji.html
- Zakon o lokalnoj samoupravi — https://www.paragraf.rs/propisi/zakon_o_lokalnoj_samoupravi.html
- Zakon o planskom sistemu RS — <https://www.paragraf.rs/propisi/zakon-o-planskom-sistemu-republike-srbije.html>
- Zakon o naknadama za korišćenje javnih dobara — <https://www.paragraf.rs/propisi/zakon-o-naknadama-za-koriscenje-javnih-dobara.html>
- Zakon o proceni uticaja na životnu sredinu — https://www.paragraf.rs/propisi/zakon_o_proceni_uticaja_na_zivotnu_sredinu.html
Uredba o projektima — <https://www.paragraf.rs/propisi/uredba-o-projektima-za-procenu-uticaja-na-zivotnu-sredinu.html>
- Eko-taksa (MZŽS) — <https://www.ekologija.gov.rs/lat/saopstenja/vesti/eko-taksa>

Mediji i analize (hronološki po temi):

- Danas, 25. 8. 2011 – <https://www.danas.rs/vesti/drustvo/leziste-dubravica-realna-perspektiva/>
- Danas, 9. 1. 2014 (RGF, Drmno) – <https://www.danas.rs/vesti/drustvo/potvrdjene-eksploatacione-rezerve-uglja-od-blizu-300-miliona-tona/>
- Boom93, 27. 12. 2021 – <https://boom93.rs/info/drustvo/da-li-ce-preko-studije-biti-efikasnije-iskopavanje-uglja-u-kostolcu>
- serbia-energy.eu, 12. 8. 2022 – <https://serbia-energy.eu/serbia-opening-of-the-new-mine-kostolac-zapad-for-safe-supply-of-coal/>
- Boom93, 23. 1. 2023 – <https://boom93.rs/info/drustvo/vlada-srbije-radi-se-prostorni-plan-posebne-namene-za-kostolacki-ugljeni-basen>
- Boom93, 4. 3. 2023 – <https://boom93.rs/article/18157/bice-jos-uglja-iz-kostolca-projekat-novog-kopa-zapad-stigao-do-tehnicke-kontrole>
- Boom93, 30. 8. 2023 – <https://boom93.mpanel.app/article/23568/zbog-prosirenja-povrsinskog-kopa-neophodno-iseljenje-dubravice-i-dela-batovca>
- Boom93/eKapija, 3. 9. 2023 – <https://boom93.rs/info/drustvo/drzava-objavila-plan-za-otvaranje-novog-kopa-uglja-u-kostolcu>
- TE2/eKapija, 13. 6. 2024 – <https://www.te2.rs/leziste-zapad-kostolac-novi-istrazni-radovi-za-buduci-kop-vazan-za-dovoljne-kolicine-kvalitetnog-uglja/>
- Vreme, 4. 9. 2024 – <https://vreme.com/vreme/jedan-kop-dva-sela-mnogo-pitanja/>
- TE2, 13. 5. 2025 (PP Grada) – <https://te2.rs/rani-javni-uvid-u-prostorni-plan-grada-pozarevca/>
- Poportal, 17. 7. 2025 – <https://poportal.rs/dubravica-i-batovac-pred-preseljenjem-prostorni-plan-kostolackog-basena-2022-2035-otvara-kop-zapadni-kostolac-do-2060/>
- eBraničevo, 24. 7. 2025 – <https://ebranicevo.com/drustvo/prezentovane-osnove-za-preseljenje-dubravice-i-potencijalno-batovca/>
- Boom93, 24. 7. 2025 – <https://boom93.rs/article/49310/prezentacija-plana-preseljenja-dubravice-i-batovca-sta-kazu-mestani-a-sta-nadlezni>
- Urban City, 24. 7. 2025 – <https://urbancityradio.org/pocetak-rudnika-zapadni-kostolac-pokrece-preseljenje-dubravice-batovac-na-granici-kopa/>
- Vreme, 25. 7. 2025 – <https://vreme.com/drustvo/sirenje-kostolackog-basena-mestanima-dubravice-i-batovca-stigli-upitnici-o-selidbi/>
- TPK News, 25. 7. 2025 – <https://www.tpknews.com/kop-zapadni-kostolac-jos-ne-postoji-ali-preseljenje-sela-je-vec-u-planu/>
- Politika, 31. 7. 2025 – <https://www.politika.rs/scc/clanak/690093/si-re-ko-sto-lac-ki-kop-iz-me-sta-ju-okol-na-se-la>
- Kompas, 11. 8. 2025 – <https://kompas-info.com/zapadni-kostolac-prosirenje-selo-dubravica-iseljenje/>
- Biznis.rs, 30. 9. 2025 – <https://biznis.rs/vesti/srbija/raspisan-tender-za-jos-47-istraznih-busotina-na-polju-zapadni-kostolac/>
- Danas/EPS, 31. 12. 2025 – <https://www.danas.rs/vesti/ekonomija/eps-kostolacki-rudari-u-2025-ostvarili-rekord-iskopano-10-miliona-tona-uglja/>
- B92/eKapija, 4. 1. 2026 – <https://www.b92.net/tema/18526/elektroprivreda-srbije-eps>
- eBraničevo, 12. 2. 2026 – <https://ebranicevo.com/drustvo/nacrt-prostornog-plana-podrucja-posebne-namene-kostolackog-ugljenog-basena-na-javnom-uvidu/>
- Urban City, 12. 2. 2026 – <https://urbancityradio.org/seljenje-sela-dubravica-i-batovac-sta-predvida-plan-do-2035-godine/>
- eBraničevo, 25. 2. 2026 (proizvodnja 2025) – <https://ebranicevo.com/ekonomija/privreda/odlicni-proizvodni-rezultati-termo-sektora-u-kostolcu/>
- eBraničevo, 26. 2. 2026 – <https://ebranicevo.com/dogadjaji/zbunjenost-i-negotovanje-na-prezentaciji-povodom-preseljenja-dubravice-i-batovca/>
- Urban City, 27. 2. 2026 – <https://urbancityradio.org/odrzana-javna-prezentacija-nacrta-prostornog-plana-kostolackog-ugljenog-basena/>
- eBraničevo, 13. 3. 2026 – <https://ebranicevo.com/dogadjaji/promenjeni-termin-i-mesto-javne-sednice-o-prostornom-planu-kostolackog-basena/>
- RERI, 23. 3. 2026 – <https://reri.org.rs/odlozena-javna-sednica-o-nacrtu-ppppn-kostolackog-ugljeno-basena-sa-planom-preseljenja-naselja-dubravica/>
- Biznis.rs, 1. 4. 2026 (Program ostvarivanja 2026–28) – <https://biznis.rs/vesti/srbiju-cekaju-investicije-od-15-milijardi-evra-samo-u-obnovu-te-i-he/>
- RSE, 5.–7. 5. 2026 – <https://www.slobodnaevropa.org/a/dubravica-selo-izmestanje-rudnik-uglja-srbija/33748718.html>
- Urban City, 4. 8. 2026 – <https://urbancityradio.org/ministarka-deponije-uglja-u-kostolcu-pune-planirano-prosirenje-kapaciteta/>
- Poportal, 17. sednica Skupštine – <https://poportal.rs/sedamnaesta-sednica-skupstine-grada-pozarevca-zakazana-za-31-avgust/>
- Insajder, 26. 9. 2026 (Radljevo) – <https://insajder.net/prenosimo/dedovic-handanovic-na-kopu-radljevo-bager-trenutno-otkopava-jalovinu-prvih-100000-tona-uglja-u-oktobru>
- RTS, 6. 6. 2025 (Radljevo) – <https://www.rts.rs/lat/vesti/ekonomija/5727280/pocela-eksploatacija-uglja-na-novom-povrsinskom-kopu-radljevo.html>
- Kolubarske.rs, 2015 (Radljevo obećanje 2017) – <https://www.kolubarske.rs/okrug/ub/iz-radljeva-prve-tone-uglja-2017-godine>
- CINS, 7. 4. 2017 (Vreoci) – <https://www.cins.rs/hitno-iseljavanje-zbog-klizista-na-kopu-u-kolubari/>
- GEM info (Vreoci 2019) – <https://www.geminfo.rs/oko-50-preostalih-domacinstava-u-vreocima-bice-preseljeno-tokom-ove-godine/>
- BGEN, B3 puštanje – <https://balkangreenenergynews.com/serbias-eps-commissions-kostolac-b3-coal-plant-of-350-mw/>
- BGEN, TE Kostolac A 2022 – <https://balkangreenenergynews.com/rs/eps-moguce-gasjenje-te-kostolac-a/>

- BGEN, Sofijska deklaracija — <https://balkangreenenergynews.com/rs/na-sta-su-se-zemlje-zapadnog-balkana-obavezale-potpisivanjem-sofijske-deklaracije-o-zelenoj-agendi/>
- BGEN, Plan pravedne tranzicije, 1. 8. 2025 — <https://balkangreenenergynews.com/serbia-adopts-just-energy-transition-plan-until-2030/>
- BGEN, regioni uglja bez fondova — <https://balkangreenenergynews.com/coal-regions-in-western-balkans-and-ukraine-lack-dedicated-funds-for-just-transition/>
- BGEN, Rumunija do 2029 — <https://balkangreenenergynews.com/eu-allows-romania-to-delay-shutdown-of-coal-plants-until-end-2029/>
- BGEN, solar 97 MW Kostolac — <https://balkangreenenergynews.com/rs/elektroprivreda-srbije-gradi-solarnu-elektranu-snage-972-mw-u-kostolcu/>
- Boom93, cena pravedne tranzicije — <https://boom93.rs/article/46603/koliko-kosta-pravedna-energetska-tranzicija-sta-ako-zatvorimo-stare-termoelektrane>
- Klima101, INEKP putanja — <https://klima101.rs/napustanje-uglja-2050-srbija/>
CBAM i EPS, 13. 11. 2025 — <https://klima101.rs/cbam-eps-srbija/>
- Danas, CBAM — <https://www.danas.rs/vesti/ekonomija/ugljenicna-taksa-vec-pogadja-srpsku-privredu-eps-medju-najugrozenijima-izvoz-struje-u-eu-sve-tezi/>
- Telegraf Biznis, „ni kilovat“ — <https://biznis.telegraf.rs/biz-odrzivost/zivotna-sredina/4288610-ni-kilovat-struje-za-eu-nova-taksa-brisela-pojela-izvoz-srpska-industrija-na-udaru>
- Nova ekonomija, GD EPS o CBAM — <https://novaekonomija.rs/vesti-iz-zemlje/direktor-eps-taksa-na-ugljenik-eps-kosta-100-miliona-evra-godisnje-a-zbog-cbam-a-ne-mozemo-da-izvozimo-struju-u-eu>
- Nova ekonomija, odsumporavanje, okt. 2024 — <https://novaekonomija.rs/ostalo/rezultat-investicija-u-eps-u-odsumporavanje-ne-radi-u-kostolcu-da-li-ce-u-obrenovcu/>
- Forbes Srbija, EPS 2025 — <https://forbes.n1info.rs/biznis/eps-trecu-godinu-zaredom-profitabilan-koliki-su-bili-dugovi-kompanije-na-kraju-prosle-godine/>
- Danas, 11. 2. 2026, EPS rezultati i zaposleni — <https://www.danas.rs/vesti/ekonomija/rezultati-eps-a-u-2025-profit-povecan-za-150-miliona-evra-iako-su-losa-hidrologija-i-penzionisanje-1-000-radnika-kocili-proizvodnju/>
- Vreme, 1. 3. 2023, „EPS u brojkama“ — <https://vreme.com/vreme/eps-u-brojkama/>
- CompanyWall: PRIM — <https://www.companywall.rs/firma/prim-doo-kostolac/MMQkUlKY>
Autotransport — <https://www.companywall.rs/firma/autotransport-doo-kostolac/MMjwOlOC>
Kostolac-ustuge — <https://www.companywall.rs/firma/kostolac---ustuge-doo-kostolac/MMrpKyvD>
Georad — <https://www.companywall.rs/firma/georad-doo-drmno/MMp2tBnq>
EPS AD — <https://www.companywall.rs/firma/eps-ad-beograd/MMkD5ET0>
Serbia Zijin Copper — <https://www.companywall.rs/firma/serbia-zijin-copper-doo-bor/MMguaVaq>
JP PEU Resavica — <https://www.companywall.rs/firma/jp-peu-resavica/MMrNlKn0>
- Urban City, Autotransport 2026 — <https://urbancityradio.org/pd-autotransport-kostolac-pod-monitoringom-eps-a-zbog-slozene-finansijske-situacije/>
- TE2, zaposlenost 2026 — <https://te2.rs/pozarevac-i-okrug-statistika-zaposlenosti-na-pocetku-2026-godine/>
zarade jul 2026 — <https://te2.rs/prosecna-plata-pozarevljana-112-655-dinara-kostolcani-skliznuli-ispod-proseka-srbije/>
- Poportal, popis Požarevac — <https://poportal.rs/na-poslednjem-popisu-stanovnistva-u-srbiji-na-teritoriji-grada-pozarevca-zivi-69-252-a-u-pozarevcu-57-132-stanovnika/>
Sat TV, okrug — http://www.sattelevizija.com/vesti/jedna_vest/rezultati_popisa_u_branicevskom_okrugu_zivi_159_443_u_pozarevcu_57_132_sta_novnika_221221164327
- Ist media, Bor — <https://istmedia.rs/bor-nekad-i-sad-za-tri-decenije-nestao-grad-velicine-majdanpeka/>
Danas, Majdanpek — <https://www.danas.rs/vesti/drustvo/majdanpek-popis-potvrdio-trend-smanjenja-broja-stanovnika/>
Borske narodne novine — <https://borskenarodne.com/istocna-srbija-u-demografskom-sunovratu-majdanpek-bez-dece-bor-sve-blizi-brojkama-iz-50-ih/>
Bor030 — <https://www.bor030.net/srbija-zidjin-koper-za-pet-godina-zaposleno-tri-hiljade-novih-radnika>
Politika, Majdanpek — <https://www.politika.rs/sr/clanak/346671/>
eKapija, Majdanpek renta — <https://www.ekapija.com/news/3263753/zijin-rudnik-bakra-majdanpek-ispunio-sve-zahteve-vladine-radne-grupe-u-vezi>
- RTS, Aleksinac — <https://www.rts.rs/lat/vesti/drustvo/5583155/tragedija-aleksinacki-rudnik-35-godinjica-.html>
N1, subvencije — <https://n1info.rs/biznis/koja-drzavna-preduzeca-dobijaju-najvise-subvencija>
Energetski portal, Resavica/SB — <https://energetskiportal.rs/mm-f-trazi-a-da-li-srbija-ima-plan-za-zatvaranje-rudnika/>
- Boom93, budžet 2021 — <https://boom93.com/info/ekonomija/za-sta-ce-pozarevac-trositi-novac-u-2021-godini/>
Te2, budžet 2022 — <https://www.te2.rs/arhiva/21176/>
Urban City, ODG — <https://urbancityradio.org/sistem-za-odsumporavanje-te-kostolac-b-smanjena-emisija-so2-25-puta/>
- Boom93, Jagodica — <https://boom93.rs/info/drustvo/usvojena-odluka-o-izradi-plana-za-vodoizvoriste-jagodica>
Boom93, pijaća voda — <https://boom93.rs/info/drustvo/na-koji-nacin-se-moze-resiti-problem-pijace-vode-u-gradu>
Politika, Ključ — <https://www.politika.rs/sr/clanak/556439/pozarevac-vodosnabdevanje-bunar>
Radio Stil, Drmno voda — <https://www.radiostil.net/2018/05/13/iz-kopa-drmno-ispumpano-337-miliona-kubika-vode/>
- Bankwatch, Comply or Close 2025 — <https://bankwatch.org/publication/comply-or-close-2025-seven-years-of-deadly-legal-breaches-by-western-balkan-coal-plants>
Kostolac B3 — <https://bankwatch.org/project/kostolac-lignite-power-plant-serbia>
- GEM: Kostolac power station — https://www.gem.wiki/Kostolac_power_station
Drmno Coal Mine — https://www.gem.wiki/Drmno_Coal_Mine

- Kostolac.net, 76 MW OIE — <https://kostolac.net/vetropark-kostolac-i-se-petka-eps-dobija-76-zelenih-mw>
- eKapija, TE Kostolac A 2022 — <https://www.ekapija.com/news/3786368/eps-opet-razmislja-o-gasenju-te-kostolac-a-traze-se-variantna-resenja>
- BGEN, TE A do 2038 — <https://balkangreenenergynews.com/rs/eps-produzava-zivotni-vek-te-kostolac-a-do-2038-godine/>
- Wikipedia, Viminacium — <https://en.wikipedia.org/wiki/Viminacium>

Napomena o izvorima koji nisu otvoreni u izvorniku: INEKP, Studija izvodljivosti RGF (2021/2024), Izveštaj o strateškoj proceni uticaja (Sveska 2 Nacrta), Plan pravedne tranzicije (docx) i izveštaj o javnom uvidu posle 1. 4. 2026 — navodi o njima su iz sekundarnih izvora i tako su označeni. Tri stranice nisu bile dostupne (Boom93 arhiva 10. 4. 2020 — 404

eKapija avg. 2022 — 403

kostolac.rs „Dan rudara” — 500)

njihov sadržaj je preuzet posredno i ne treba ga citirati kao primarni.